

Ab los seus adoradors
no es escassa la Maria,
puig al que li brinda àmors,
ella li ofereix, lectors,
un gotet de malvasia.

De dijous á dijous

Antigament ficavan lo Sant de peus á l' aygua del riu quan volían fer plourer pe 'ls poblets de l' alta montanya; aquí, no 'ns cal res d' aixó. No mes cal fer festas á Barcelona, siguin de la mena que vulguin y ja tenim lo cel enrabiát, els núvols vessant ayguas á dojo, 'ls carrers plens de fanch y la gent sens' poguer sortir de casa. Y á fe que no hi val la bona voluntat dels ciutadans que se n' encarreguin, tant per la Mercé, com per Sant Tomàs y ara en plena canícula; al sortir els draps grochs y vermells, en lluhint las barradas lustrinas sos colors... sembla fet exprés pera comprometre als tintorers; aygua va pel demunt y las flámulas, perdudas escorrentse'n y barreijant els colors qu' al esblaymarse forman el color de la miseria que regna per la terra y que tracta en vá d' amagar. Fins y tant que 'ls colors nacionals no perdin á la bugada, no marxarém bè; els tintorers nacionals no 'n saben de fixar els colors, ni menos s' en recordan els de la terra, que la sanguina fa el vermell que no pert. Aixís mateix gastan fuxinas, els polítichs d' aquí com els del centre y per mor dels materials dolents.. tots perden.

* * *

Aytals reflexions se 'ns fa acudir la batalla de flors, que va haverhi 'l dissapte passat al Paseig de Gracia, sent una de las cosas novas que 'n cridava la tafaneria de la gent, per veurer com resultava.

Altremet lo temps no 'n va afavorir gens la festa, mal que 'l vent fort que 'n feya arreconant els núvols, privés de plourer. Ja va ser prou, per qué tothom sortís tart de casa y com sempre succeheix fossin molts mes 'ls badochs que omplan la vía, que 'ls qu' anavan per pendrer part activa en la festa que 'n resultá tot lo brillanta qu' á n' aquí 's pot pensar, tenint ben present lo nostre génit.

A Italia y á Fransa, aquesta lley de festas resurten bé; y fins aquí á Valencia y Madrid se 'n trova de gent disposta pera llensar uns quants milers de pessetas, pero á Barcelona, ab lo carácter egoista per no dir avaro de la gent del diner, la batussa n' havia de compareixer pobre per l' escassetat dels projectils enjagats y per la falta dels combatents, qu' aquí tothom se 'n procura las comoditats y major benestar en sa propia casa, mes ningú conrehua las comoditats del públich en general.

* * *

La gentada tafanera, resultá gran, la batussa de flors ben escassa y migrada, deslluhida per la gran nombra de la brivalla que 's tirava dessota las potas dels caballs pera cullir las flors y tornarlas á fer servir malgrat fossin encara bruyas de fanch, sent miracle 'l que no hi hagués desgracias... conseqüencia que no 's pot llensar res, mentres hi hagi qui tingui d' anarho á cullir pera minvar la gana

* * *

Ara fora ben curt copiant'ho de la premsa diaria que ha dedicat articles tontos alabant lo gust y l' elegancia en cotxes, trajos y caballs, fer una descripció dels concurrents y dels premiats, pero aixó no 'n sería digne dels 'legidors de LA TOMASA y énsenyariam l' orella demostrant que nosaltres, no ho sabém fer tan bé com certs gomosos. Artistas de cor permetins' alabar lo cotxe guanyador del primé premi qu' ha donat lo jurat, formant una petxina de clavells blanchs y vermells que 'n feya de capota, acotxant paneras y garlandas de flayrosas flors que per tot arreu l' envolcallavan fins las rodas y 'ls guarniments del tronch d' eugas que l' arrossejava.

Las festas dels mercats ó plassas de vendrer s' en emportan l' atenció del poble qu' espera ab dalé per son carácter popular, qu' ab aixó ha demostrat bon criteri 'l Foment del Festival Barcelonés.

* *

Aquesta setmana restan en pau polítichs de totes menas, tant d' aquí com de Madrid, porque no han fet rés que 's puga assenyalar ab fita blanca. Tan de bó termenin be y aviat las diferencias dels republicans valencians, Sorianistas y Blasquistas, qu' aturan la volada del partit, republicá, que 'l voldríam veurer d' un colp pe 'l demunt dels personalismes migrats, lluytar pe 'ls ideals noble y sencerament y ab fortuna. L' Alcalde prou 'n fa d' anuncis de bons propósitos, pero ningú hi creu de tant com ho voldria. D' higiene ó netedat dels carrers, de serveys de vigilancia, que 'ls tenen tant descuydats com vulguin, sobre tot de nits; lo repès d' articles de menjar, ram que tothom llaura per ahont vol; ab tan d' escándol, que 'ls revenedors estañan a la descarada, sens tenir cap dret lo poble á reclamar, per mes qu' ho trovi y se vegi condemnat á menjar dolent y car. Aquí si qu' hi ha tela per lluhirse un arcalde que vulgui ferho, y té capdal importancia 'l comiat pel qui se 'l vulga empendre.

* * *

Ha tingut verament importancia y cumplim gustosos l' oferta de parlar de cosas d' art, l' exposició de pinturas qu' ha fet á ca 'n Parés lo jove pintor Estruch, sorprenent á tots els aficionats ab una tant notable exhibició per ser la primera que fá, com molts artistes no l' arriban á fer en la plenitut de sa carrera.

Estudis fermes del natural y variadas notas de color presas demunt del terror son lo primer que 's deu admirar del jove sabadellés que 's diu ha pensionat lo senyor Ponsá. No ha perdut lo temps en llurs estudis y cor-prés sens dupte per son viatge á Palestina, empren la tasca de pintar una colecció de quadros biblichs en els que hi brolla la llum en devasall fustuós, la fantasia del artista s' hi desenrotlla sens mancar á la veritat histórica en trajos ni en personatjes y la justesa dels fondos rebassa tot lo qu' havíam vist fins ara.

L' encertat de las composicions exposadas, ensenyen l' aparició d' un artista nou, que n' es d' alabar per reflectar en sas obras lo natural directament

com ho feyan els bons mestres; fugint de modernismes estranys y rebuscats per singularisar's traientne tots els efectes del contrast dels tons lluminosos per clar y obscur tal com ho ensenya la reproducció fidel de la naturalesa per la fotografia, que l'artista aprofita com estudi per idealisar-la ab son altívol pensament.

Potsé sí que hi manca quelcom de misticisme en aquets quadros, per dirne de son autor un pintor rel·ligiós, pero hi ha forsa art y destresa en la manera de fer... y esperem veurer mes cosas de 'n Estruch, per tornar-lo á enaltir. N' estém segurs.

CALIXTE PI Y XARAU

TRES OPINIÓNS

He sentit moltes vegadas
passant per algún carré
que 't deyan mirante bé
Dolsura y altres monadas

Com que 'l teu posat agrada
y 'l teu caminá es ayrós,
he sentit mes d' un gomós
que 't deya qu' erats *Salada*.

Y jo que porto la carga
d' ensá qu' ets la meva dona
he cridat mes d' una estona:
¡A fé de Deu qu' es *Amarga*!

C. B. F. Estorer de la Ronda.)

LA YUYTADA

Y segueix á rahó d' un
crim, casi cada setmana...
Y perquè no 's creguéu pas
qu' aixó sigui una *enceroda*
l' últim al carré ha sigut
de la Cera, en certa escala.
A fe que no 's pot pas dir
que del tal crim fos la causa
la calor forta del Juny,
perqué el dia refrescava
y feya un dia d' anar
mes que ab jipi japa, ab capa.

—Es la planeta (deya un
que 'n tot hi fica la *pata*)
que pesa demunt de la
ciutat dels *mitins* y *vog. s.*,
de las *pulgos* y *belens*,
de las pistolas y facas. —
—Cat! (un altre li respongué)
Sabs á qu' es degut la plaga
de robos y assassinats
que ha infestat la nostra plassa?
Al afany gazetiller
que de temps corre y s' escampa
d' ensá que surten de nit
tants *nouciéros* en dansa.
lo qual fa que, pregonant
lo crim arréu, s' encomana. —

Lo cert es que francament
ha arribat á.. necessaria
una crónica especial
per escándols y barallas,
bofetadas cops de puny,
tiros y ganivetadas.
(com si 'l *Paralelo* fos
la frontera del Nort d' Africa)

* * *

Que os va semblar ciutadans
(‘ls que deurían fer *voga*)
la gurrar *batalla de flors*?
¿Oy que mes qu' una batalla
(¡vaya una batalla! fou
una cursi moixiganga,
ó rua de carnaval
ó imitació á cabalgata
de broma com las del *Niu*
qu' encare feyan mes planta?)

A mi gens me va estranyar
aquella solemne planxa
d' aque x *Foment Festival* (?)
ordenador de fest' ssas
en un temps qu' es de rigor
la pro essó de la gana
pe 'ls mils de treballadors
sense feyna, ni pá á taula,
que 's veuhen aconvoyats
per passeigs, carrers y plassas.
¡Es tenir gran *sans f' gon*!
¡Ja es precís, ja, tenir barra!

Lo divertir-se 'ls de dalt
quan tots 'ls de baix badallan
'ns sem' la no es oportú;
sembla una cosa mal dada
als travalls y mals de cap
dels jornalers que no guanyan
com si las necessitats
del poble anés agravantlas
lo luxo derrotxador
y la vanitat mundana
de la gent que ha fet diners
á la Borsa y á la Banca
ab 'ls estalvis dels uns
y ab las suadas dels altres.

D' aquí que tots 'ls festeigs
que s' han celebrat fins ara

hagin ben fracassat tots,
perque l' alegria es falsa;
perque no son populars;
perque á nostra aristocracia
lo poble no li fa llum
y, sola, á las f' scas passa,
en silenci sepulcral
y entre badalls, ays y llágrimas.
¡Si, prou! ¿Batallas de flors?
¡De tro xos y de patatas
tindrian mes alicient
y foran mes animadas!
Mes qu' aromas ensumar,
¡menjar talls y sucra salsas
es lo qu' al poble convé...
y s' atipa d' arengadas!

En vista del éxit (?) franch
de la vensuda batalla,
sino la seguritat
se té tota la esperansa
de que 'ls festeigs que vindrán...
serán també un' altra *papa*.

* * *

A las solteras gentils,
lectoras de LA TOMASA,
desitjo que per Sant Joan
hagin fet una sort clara
com la del ou dins del vas
ab senyals de benandansa,
á fi de que l' any vinent
tinguin un marit ben *calsas*..
(qu' es la sort mes g an que pot
tenir la dona que 's casa).

PEPET DEL CARRIL

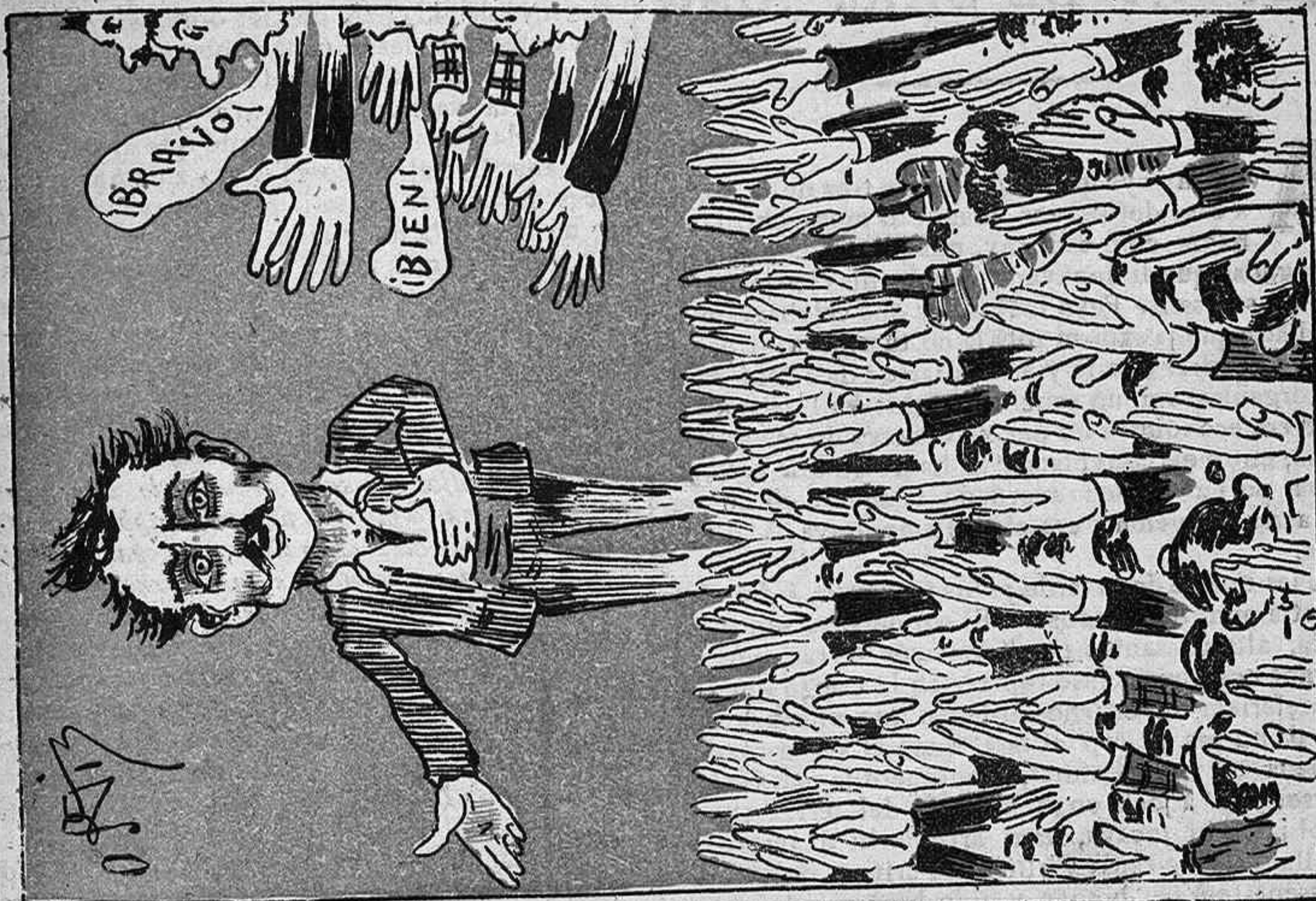
SILVELA · LINARES · DATO · MAURA.

La unió fa la forsa

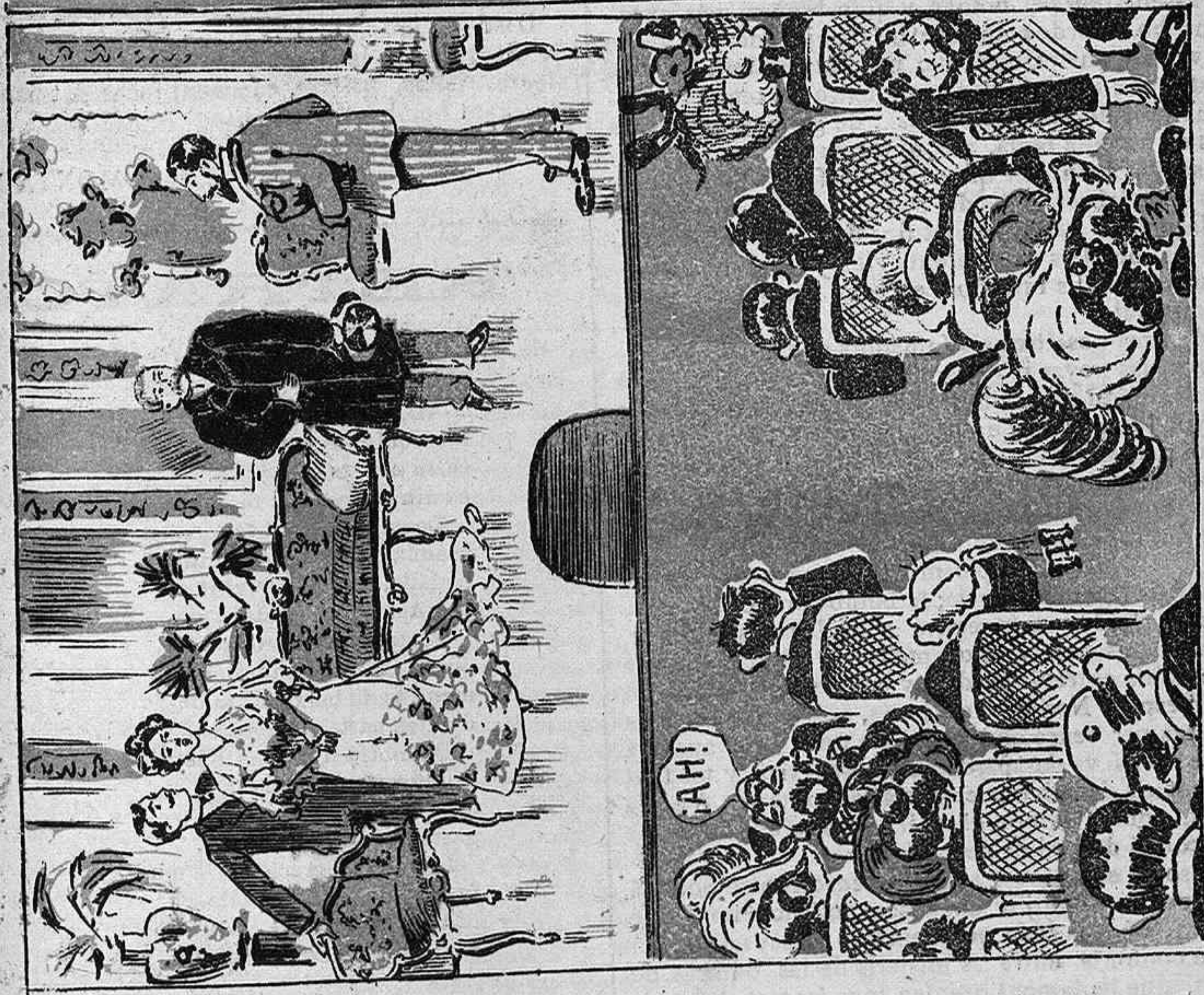
Lo Sr. de Vilaverda no vol afuixar 'ls diners, prò com son molts los contraris, tindrà de cedi y res més.

Romea

En Zacconi en lo Romea tot fentne *La mort civil*, logra que, pera aplaudirlo,

Eldorado

Se fá *La noche del sábado*, lo públich es tot granat, pero tant poch entusiasme

REGORT DE SANT JOAN

Avuy fa anys que á quarts de tres de la tarde, á casa del senyor Joanet lo meu vehí, ja hi havia com cad' any, una pila de coneguts y conegudas que li donavan los bons días per esser lo dia del seu sant. Feya tants anys que celebravam la tal diada que ja sabíam tots la costum; á las tres en punt á pendrer el café y á las quatre á dalt del terrat; allí organísavam un senzill y lluhit ball, la música si vé era económica no per xó deixava de ser armoniosa; entre els convidats n' hi havia un que acostumava portar el seu acordeón y aquest ab quatre guitarras del vehinat era el que amenísava la ballaruga.

A las quatre de la tarde ja 'ns trovavam á dalt del terrat á punt de comensar. El sol deixava sentir la calda, allargassantse per l' espayós terrat, més no obstant nosaltres sense reparar ab la xafogó que feya preferíam divertirnos al terrat que encahuarnos dins d' un pis. Ja cap' al tart, quan el sol girava l' esquena en vers la ciutat, emprenent la marxa per anarsen cap' á joch en una banda del terrat ahont el sol ja no hi tocava, vam arreglarhi d' improvís una llarguísima taula y allí entre crits y riallas nos hi assentarem per brenar, y quin brenar més excellent, ho recordo com si m' ho menjés encara; quatre olivetas y quatre ensiams; uns quants talls de bou rostit, una truyteta per cap, quatre peixets y riquísims talls de *jambón en dulce...* de gana no ni faltava pas en aquella taula, tots hi feyam lo nostre paper. El senyor Joan, per qui se feya la festa, n' estava juyós de celebrar lo dia del seu sant ab tanta armonía, y després d' haver menjat fias dolsos y tot, y destapar las botellas de diferents vins y licors, va repar tirnos entre 'ls fumadors els seus predilectes puros de mitj ral.

Mentres nosaltres els fumadors enceníam los cigarros, las noyas ja intranquillas destapavan un gros paquet, en el que hi havia una bomba de paper. Lo senyor Joan, mestre en enjegarne, l' agafá y comensá los preparatius. Al poch rato, als crits de «deixeula anar», del mitj del terrat se vejé enlayrarse poch á poch, bolancejantse mandrosament un aerostato que ni 'l de 'n Santos Dumont.

¡Quina alegria! els picaments de mans eran generals entre la concurrencia; la bomba prenent la marxa més rápida y més segura s' enlayrà, s' enlayrà, fins á veures petita... molt petita, de tal manera, que s' confonia entre 'ls pardals y falsiots que voleyavan per l' espay. Nosaltres els joves, ens enfilárem á la torratxa per veure allá d' enllá á quin punt anava á caure. Per fi va desapareixe de nostra vista y tot fent comentaris de si havia caigut á la montanya, ó en la ciutat, rompé de nou el ball, y voltarem un ayrós vals com á despedida de la festa.

Lo sol s' en anava á la posta, ensorrantse poch á poch per entre mitj d' unas tacas rogenças igual que 'l foch, la fresca suau que deixá la desaparició del sol se confonia entre 'ls misteris de las ombras de la nit, que lentament prenían tons fantástichs.

La festa va acabarse, tothom va despedirse de la familia del senyor Joan, felicitantlo y dessijantli forsas anys de vida pera poguer organísar molts y molts anys més unas festas consemblantas. La concurrencia desfilava pels repláns de l' estreta escala. Jo per galantería vareig acompanyar á unas amigas fins á l' entrada de casa seva; recordo que al deixarlas vareig anar fins al teatro «Tívoli» á comprar unas butacas. Al arribar á casa ja m' esperava lo senyor Joan ab un diari á la má y aixís que 'm va veure va dir-me. — Te llegeix aixó.

— ¡Oh D-ni! o que deva el diari era lo següent:

Horrible desgracia. A última hora de esta tarde, en el término conocido por Lo que se llama de Gracia; velase correr una bandada de chiquillos alborotando con los gritos de ¡la bomba! ¡la bomba! En efecto, un globo de papel descendía rápidamente.

Los chiquillos con su acostumbrado afán, corrían velozmente con la mirada fija en el globo, cuando uno de ellos, el más atrevido quizás, sin reparar en la oscuridad de la noche, ni en el mal terreno que pisaba, tuvo la fatal desgracia de caer en un profundo barranco. Los demás compañeros suyos, al aperibirse de ello, llegaron al borde del precipicio donde pudieron divisar el cuerpo del infeliz tendido encima de unas piedras. El aerostato de papel causa de aquella desgracia caía en tanto lentamente cubriendo el cadáver de la infeliz criatura.

Horrorizit lo senyor Joan per lo que acabava de llegir, exclamá — ¡Deu meu! ¿Será tal vegada la bomba mateixa que ha sortit de las mevas mans?

Desde aquell any, may més s' ha celebrat la diada de Sant Joan; la diada que molts conmemoran ab alegres riallas, ballant, encenent fochs artificials, y engegant bombas de paper.

J. MONTABLIZ.

RETRATO

Alt, groch, sech, sa cara omplena
ab esquifidas patillas,
calsa negras sabatillas:
camina que hasta fa pena.

Los ulls bastant ensorrats,
sembla qu' estiga dormint,
badalla, pro molt sovint
pels ápats que té atrassats.

Vesteix levita tronada,
que li tapa uns pantalóns
menjats de baix pels talóns;
d' altra part.. la boca bada.

De motiu li diuen Fástihs;
es bifi, calvo, encorvat,
curt de vista, nas alsat,
gasta betas per elástichs.

La roba no crech que 's mudí,
fuma... de lo més barato..

Aquí está exacte el retrato
d' un pobre mestre d' estudi.

J MORET, DE GRACIA

LO PI DE 'N CARTRÓ

A mon amich en PERE ROIG de Torrellas

«Sota lo brancatje
del Pi de 'n Cartró
lo cor s' hi esplaya
fruhint ver amor.»

Torrellas ¡oh poble
qui com tu, ditxós!
¡con t' ayme Natura
posant en ton front
corona de serras
crespadas de flors!

Al cim d' una d' ellas
- lo Coll de Carol-
altivol s' hi aixeca
lo Pi de 'n Cartró.

Des d' allí passeja
sa vista al entorn
lo pi venerable
secular y fort
signant ab sa destra
lo mes segur lloch
'hont la nau velera
trovará repós.

Son rostre miralla
del mar la blavor
y aquest' amorosa
sos tendres petons

li envia 'n las alas
de son ventitjol.

Fit á fit contempla
ab to desdenyós
com sota sas plantas
Monjuic s' hi adorm
y ni 'l pot fer caure,
ni menys lo con mou
encar que li parli.
l lensant brams y foch,
ab la oberta boca
de ses llarchs canons;
sols logran junyirne
s' adusta fredor,
la comtal Barcino
y l' historich Mont-
serrat á qual Verge
te donat son cor.

Allí desafia
com altre colós
la fera tempesta
que sembla ab son roneh

la terra engolirse
trossejant lo tot...

¡Ni 'l Temps, que esmicola
tornantlas en pols
las altas montanyas
abatrel no pot!

Ignoro sa historia,
no s' antigó,
mes lo seu brancatxe
extés, magestuós
y 'l gruix de sa sóca
- quince pams tot vol-
fan que 's descubreixin
venerant son nom
quants sota sa copa,
al igual que jo,
han tingut la ditxa
de gaudirs' hi un jorn.

S. BRUGUÉS

QUENTO VELL

Dos payets molt enredaires,
varen proposar entre ells,
el cambiarse las camisas,
sens reclamá 'l que perdés.

Es despullan, sense veurers;
y cada cual fa 'l farsell,
pensant l' un enganya á 'l altre,
y ¡jala! á casa falta gent.

Al cap de una bella estona,
l' un al altre va á buscá
y diu No vuy desfé 'l cambi,
—Ni jo trencó lo pactat...
—Tan sols desitjo qu' em digui
per quin forat fica el cap.

PAPER ROSA.

ESCLAT

Canta aucell en la verneda
canta ab tendre refilar
que quan cantas me recordas
d' altres jorns mon dols aymar
mes, no cantis; calla . calla ..
que quan sento 'l teu cantar
els meus sentiments esclatan
y em tinch de posá á plorar.

Com que aquells jorns ja passaren
y may més no hnn de ornar,
jaucellet, no me 'ls recordis!
que ab l' ingrata m fas pensar,

V. COMAS

Consequencia

Eram joves, ella y jo,
y los dos ja nos voliam,
y era tal nostra passió
que un jorn ab gran devoció
vam jurar que 'ns casariam.

Desde aquell jorn venturós
que vam fer aytal promesa
lo mon, per nosaltres dos
fou un jardí deliciós
ple de vida y de tendresa.

Fou un inmens Paradís
ple de llum y de alegria:
un cel blau, brillant y llis
sens un nuvol negre ó gris
que empanyés nostra harmonía.
Fou un mar dols y seré,
sens onadas turbulentas,
fou un mar de amor y fé
hont bogaren ab dalé
nostras pensas innocentas.

Fou un camp cubert de flors
y de flayrosas poncellas
hont xuclant dolsos olors
voleyaren nostres cors
igual que dugas abellas.

Satisfets, honrats y bons
visquerem sense racansa,
puig nost' as tribulaciós
foren sols . forjá il lusiós,
plers y somnis d' esperansa.

Y aixis en un somni hermós
passá nostra juvenesa,

fiis lo jorn que ¡oh jorn ditxós!
varem acordar los dos
cumplir la nostra promesa.

Y per cumplir lo promés
van casarnos deseguida;
ella avuy encara ho es,
y jo ja fá prop d' un mes
que soch viudo... ¡trista vida!

J REIMBAU PLANAS

REVELACIÓ FORSOSA

—Ell li fa que la ayma forsa.
—Ella diu que no es vritat;
puig si tant l' aymés, sols d' ella
l' espós fora molt aviat.
—Ell li diu qu' es imposible.
—Ella 'l tracta de malvat.
Y á 'n ell aquesta llamada
li 'n fa di un gros disbarat.
—Ton desitj (ell li replica)
no 's pot veure realisat;
mes jo t' adoro, t' estimo
com ningú may t' ha estimat.
—Donchs, perque (ella li observa)
ab mi no 't casat? ¡ingrat!
—Y ell li diu, perque, nineta,
fa tres anys que soch casat!

RAMPELLS.

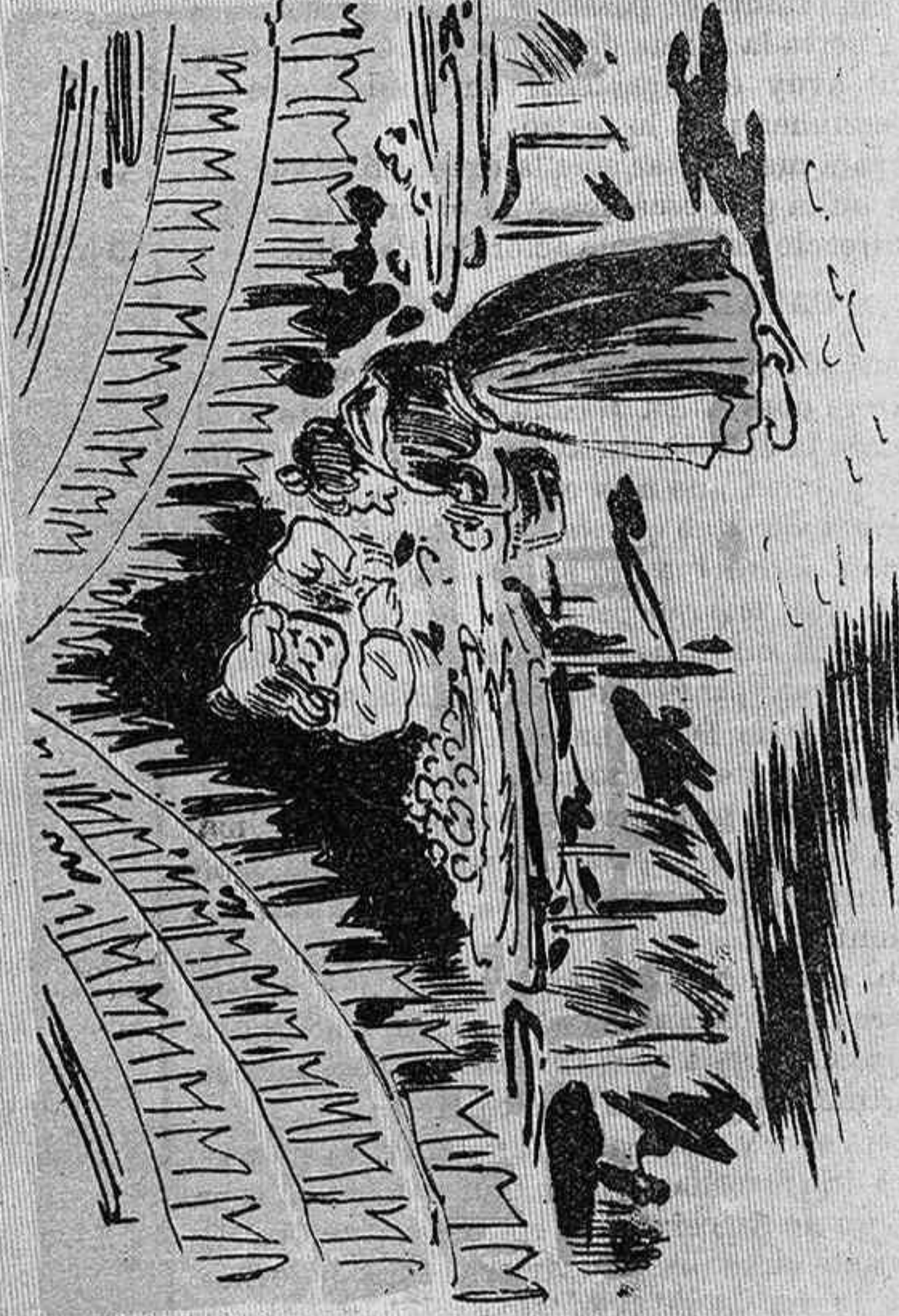

Fou la batalla florida
tant esplèndida y brillant
que las flors que van *Llenarsse*
van costar... catorze rals.

Y la festa d' automòvils
tant lluhida y sorprenent

que de tant qu' enluherna...
no 's va veure casi res.

Dels mercats no cal parlarne.
per tot s' hi veyia *sortija*

Y ab grrans *corridas* de sachs
s' ha acabat la pantomina.

TEATROS

ROMEA

No més que per despedirs' del públich, ha prés aquest teatro l' eminent artista italiá l' Ermette Zacconi, y no deu haverne quedat descontent, perque, ja sia per efecte dels preus baratos establerts, ja també per son propi merit ha omplert la bossa, fent reverdir los llorers de sas coronas.

La Morte Civile y *Spettri* de l' Ibsen son las duas obras qu' ha representat ab aplaudiments frenétichs y delirants, com ja may s' els havia sentit á Barcelona. També es veritat qu' en lloch havia lluhit tan l' actor com en aquest teatro, 'l més apropiat per lo drama y ahont més bé pot brillar la manera fina y detallada de fer d' en Zacconi.

Darrerament s' ha refermat per cinch funcions, que serán cinch éxits, representant *Otelo*, *La bisbetica domada*, *Pane alirui*, *Don Pietro Carusso* y altre de son repertori ben escullit y variat.

NOVETATS

La Companyia Mariani, en la passada setmana 'ns ha donat á coneixe ¡*Felice!* comedia - *vaudeville* de Hennequin, molt inferior á otras obras del mateix autor y que lo treball pulcre de la Sra. Mariani y senyors Zampieri y Massi, salvaren y lograren fos aplaudida.

També 'ns ha dat á coneixer *Felicitá in un cantuccio* drama de Sudermann qu' obtingué un extraordinari éxit, tant per la originalitat del mateix com per la maestría en la piutura de passions en los personatjes.

No en vá porta la firma del autor de *Casa paterna* (Magda) qu' avuy es considerat com un dels més notables que escriuhen pera lo teatro.

Inútil creyém manifestar, que la execució sigué inmillorable y en la part escénica s' hi observá la pulcra y refinada direcció del notable actor Sr. Paladini.

CATALUNYA (Eldorado)

La noche del sábado, novela en cinch quaderns, s' intitula la darrera obra d' en Jascinto Benavente y d' aquesta manera la califica son auter mateix, volent dir, ben segur, al públich, que no s' espanti de la forma deslligada y poch teatral ab que 's presenta á sos ulls lo drama. Y no s' atura l' autor ab tals preparatius; sino que poruch de que 'ls pasés per alt als senyors del auditori, mana apagar els llums al comensar y á titul de prefaci á las foscas, perque no 's distreguin, ell, amparantse dels versos de Dante en sa *Divina Comedia* bó y parlant d' art, tracta de retornarl' á la rahó.

Després d' aixó, un gran amohino de personatjes imaginaris, gran devassall de paraulas rimbombants, molt buydas de sentit moral y material... la metàfora... 'l símbol... ¿ahont som?

Lo públich, que 's creu sempre ignorant... s' espera encare. Y passa 'l primer acte y vé 'l segón, y no hi trova res més que vulgaritats vestidas de colors com pertoca en aquella artificiosa gruta de Músich Hall.

Arriva 'l ters acte y sens saber per' ahont vá ni per' ahont vé s' hi desenrotlla un melodrama, deixa at, sens en endrer de qu' hi serveixen els episodis, afrontant lo quart y quin acte que s' esllabissan sens lligáms esfumats, perdut lo fre moral que 'l darrer acte ningú aguantaria, si la son no 'l vencés.

En Jascinto Benavente, té las claus dels teatros de Madrit y l' *exequatur* d' autor dramátich dels bons, y potser aquesta es la causa del molt favorable que li ha estat la crítica per part dels escriptors que volen entrarhi.

L' autor de *La noche del sábado* es un artista de debó, pero ha esculpit un bloch de mármol á trossos; més no n' ha fet la estátua per falta de formas y proporcions, salvantse la obra per la fina y pulcre execució qu' ha tingut, per part de la Guerrero, d' en Díaz de Mendoza, y de tots los artistas de la Companyia, gastantse un dineral en la presentació.

TIVOLI

Composta per Don Sinesio Delgado y els mestres Vives y Morera, s' ha estrenat en aquest teatro la sarsuela hufa en tres actes *Su alteza imperial*.

La part literaria de aquesta obra, es fluixa y té ben poca gracia y menos novetat la part cómica, xuclada d' otras anteriors obras com *La gran duquesa de Gerolstein* y *El rey que rabió*.

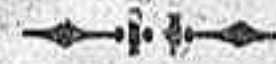
La música, tampoch té originalitat propia y no farà creixer llorer, ni per l' estofat, á las coronas dels mestres cataláns ajuntats en aquest cas.

Su alteza imperial es un' obra qu' en podriam dir de espectació; un enganya pajesos ab gran joch d' instruments repercutius, qu' ha fet pasar la marca de fábrica sense condicions.

Els actors cantants fan tot lo que poden pera sortir del pas y per fer riurer als concurrents y aixó fá passar la obra, que sols servirá per' omplir las nits de «verberna» y las funcions monstres.

UN CÓMICH RETIRAT

Doloras (?)

—De noy jo festejava á una xicota que li deyan, *Doloras la guapota*.

Ja grant, d' amagatotis y fent de mon anhel la gran riota, crudel va dirme-¡Poch pels teus bigotis!

¡Ay *Doloras* fatal! ¡promesa ingrata! ... (aixis diria jo) mes, mos dols mata que avuy es, la *Doloras* solterona y ja tia, bastant xata, y no se pas perque, busca.. ¡senyoras!

Mon primer goig del mon fou una Lola, mon desengany primer, ¡fou ella sola!

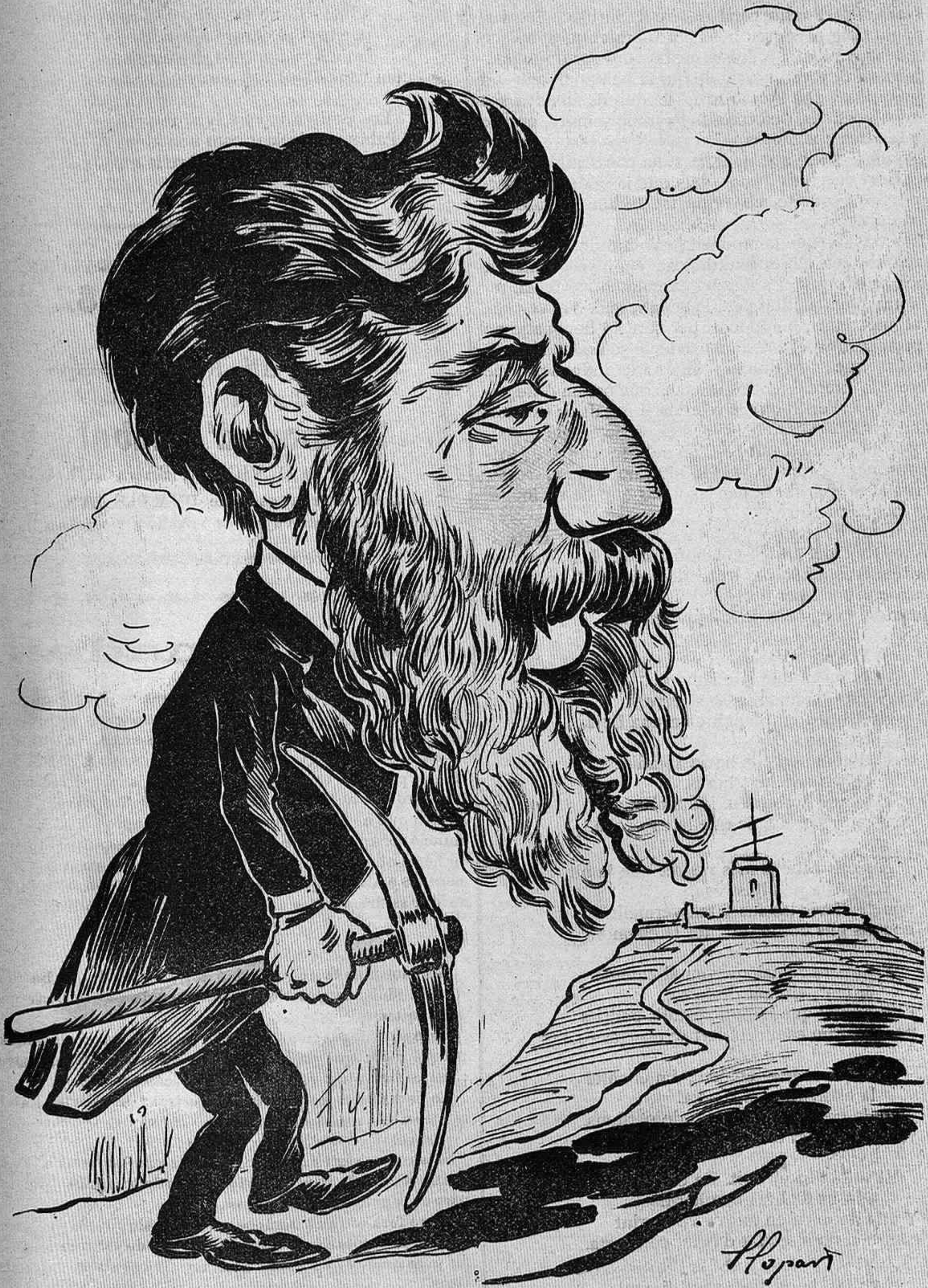
Que 'ls sufriments morals, ben prompte s' van trocar... en ¡materials!

¡Fugiu de certs favors, y molt mes de 'ls que 's firman ab... Dolors!

QUIMET DE LAS COPLAS.

LA TOMASA

Un Alcalde célebre

Per qué 's puga fé inmortal,
els amichs que té á Madrit
l' hi diuhen. ¡Puja aquí dalt!

Bibliografia

De la vida. Poesias catalanas de R. Suriñach Senties.

¡Quin goig més gran nos ha produhit aquest aplech de poesias! Ellas son dolsos esplays del cor d' un poeta jove, molt jove encare; de qui fa ben poch era un noy ab posat de bon minyó, de qui 'ns enviava sos ensajos poètics, defectuosos gayrebé sempre, encare que tendres y xamosos.

Donchs, bé: l' aprenent, ja s' ha convertit en fadrí, y en fadrí dels més llestos, dels que ja poden establirse pe 'l seu compte ab seguritat de tenir nombrosa parroquia.

Los travalls que componen lo volúm del amich Suriñach, son tots ells de fons delicat, enginyós, vibrants, y ben arrodonits. La forma generalment correcta, revela una gran facilitat pera la versificació. Tal vegada, en alguns punts, ben poch. per cert, lo llenguatge no es prou castís, pero d' aquet defecte son poch los escriptors que s' en lliuran, degut á la influencia que sobre ells exerceixen los idiomas que parlan ó llegeixen á diari. Per lo que 's refereix á nosaltres es molt difícil evitar los castellanismes. Respecte aquet punt, bé pot dirse que 'l que estigui net de culpa, que tiri la primera pedra, y, per lo tant, no es just, restar mérits al Sr. Suriñach, per las faltas que de tal índole hagi pogut cometre.

Pera que 'ls nostres llegidors puguin ferse cárrech dels avensos del antich colaborador de LA TOMASA, insertém á continuació, treta del esmentat volúm, la poesia que porta per titol «L' Eunuch» que dona la nota justa de la tristesa de la impotencia.

A la jova odalisca, el nou eunuch
be's veu que la enamora...
Se'l mira fixament y s'estremeix
y gira'ls ulls en blanch com una boja.

Es l'home qu'ella havia somniat
en sas ardentas horas,
y, al véurel aprop seu, indiferent,
sent un desitj febrós que la esperona.

Aquells cabells més negres que la nit,
aquella pell llustrosa,
aquells llavis lascius y tan vermells,
aquells ulls desmayats, tot la enamora!

Y forjantse ilusions, veu al eunuch
ardent, vibrant de forsa;
com aquell que mirant rostolls podrits
pensa en un camp rublert d' espigas rossas.

Dés que vejé al eunuch, á'n el sultá
la odalisca cóm l' odia!
quan la crida á son llit ple de perfums,
voldria de veri omplirse la boca.

El sultá l'ha aburrit. En el palau
n'hi há d'altras ben hermosas!
Y ella de mica en mica's va morint
com una flò al esclat d'istiu, coll-torta.

A voltas, la odalisca sent l'impuls
d' un desitj que l'arbora;

y, llensant foch pels ulls, mira al eunuch
y, nerviosament, els brassos obra.

—Vina!—li diu á'n ell.—Del meu amor
per tu y jo encare'n sobra—
y l' eunuch s'hi apropa, tristement,
com l'aucell aixalat que viu per forsa.

La odalisca llavors li fa un petó
y l'abrassa xisclant com una boja,
y l'eunuch posa 'l cap sobre'ls seus pits...
y tanca 'ls ulls y plora.

CUPÓ PRIMA N.º 82 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la tragedia en un acte y en vers

La mort d' Anibal

original de D. VICTOR BALAGUER

qual preu corrent es lo de UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan 'ls
exemplars.

Campanadas

Un estimat colaborador nos avisa que en Joan Sunyol y Pla, de qui hem publicat darrerament alguns epigramas en lo nostre setmanari, ha abusat de nosaltres, ja que dits travalls no son originals de l' esmentat Sunyol y Pla, ha ventse publicat un d' ells en altre setmanari, firmat per son verdader autor, que sembla ser en P. Talladas.

Com que no hem tingut ocasió de comprobar dita denuncia, preguém al Sr. Sunyol, que 'ns expliqui lo que hi hagi sobre 'l particular, puig que de lo contrari y atentnos á alló de *quien calla otorga*, 'ris veurém obligats á retirar sa firma de las columnas de nostre periódich.

Ab motiu de la inauguració de las obras de la basilica del Típidabo, la gent de la crosta de baix va celebrar una gran festassa.

Pero afortunadament, aquesta gent ja va civilisantse, perquè 's diu que va haverhi un pet de ball, ab las sevas americanas voluptuosas y rigodons acan-canats.

Lo pare Claret, resultaria una estranyesa clèrical ab lo seu joven que vas barlando etc.

¡Bravo!

Si las cosas segueixen així no estranyar'iam veure aviat contractada á la Pauleta ab lo seu cos de ball pera pendre part en alguna funció religiosa.

¡Y no fora estrany tampoch veure á algún pater arremangarse la sotana al veure aquell pet de pantorrillas, y fer unas quantas cabriolas que no tinguessin res de místicas!

*

Sempre havíam tingut per home aprofitat al Sr. Villaverde, actual president del Congrés, pero no creyám qu' arrivés á tant la seva llestesa.

Vostés mateixos judiquin:

Lo Sr. Villaverde posseia una finca rústica en la Manxa, en quina finca hi havia un pont ruinós.

Donchs bé, al projectarse una carretera desde *La Gineta á Tarazona de la Mancha*, quin trassat no afectava per res la finca del president del Congrés, va arreglar-se aquet de manera que 's cambiés lo trassat y quedés sa finca afectada pe 'l mateix ab la qual logriria nna bonica indemnisió.

Y, naturalment, l' ha lograda, embuxacantse per indemnisió de part de la finca y pe 'l pont ruinós la friolera de 16.000 duros.

Hi ha més encare; al desapareixe 'l pont que s' trova sobre 'l riu Jicar, lo Sr. Villaverde ha colocat una barca en lo riu y cobra un tant per cada persona qu' ha de travesarlo.

Ja veuhen, donchs, quin *aranyá* n' hi ha del Sr. Villaverde.

¡Y pensar que, com aquet son la majoria dels homes qu' han de salvar la Espanya!

*

Se diu que 'ls individuos de la Banda municipal están molt cremats perquè no se 'ls ha permés pendre part en lo certamen internacional de bandes que 's deu haver celebrat á Valencia 'ls días 23 y 24 d' aquet mes.

Sensible es qu' aquets *sonayres* distingits no hagin pogut pendre part en l' esmentat certamen, pero es precis també tenir present qu' entre festas majors, balls y altres festas á que asisteix la esmentada banda, son moltes las vegadas que Barcelona que la paga 's trova sense música.

Dispenssin, senyors *sonayres*, pero á vostés podria dirsel, parodiant lo ditxo, *que qui té 'l buf llogat, no pot tocar allá ahont vol.*

*

Diuhén los castelláns que *no hay peor cuña que la de la misma madera*, y si per algú ho duptava, aquí tenen al encarregat de la fábrika de «El Blau» de Gracia.

Aquest subjecte al tenir noticia de que varios obrers y obreras del art fabril ocupats en dita fábrika tractavan de pligar més y més l' associació entre sos companys de treball, va sembiar que 'l piqués una mosca vironera, y sense encomanarse á Deu ni al diable va despatxar á una trevalladora que feya disset anys qu' ho era d' aquella casa, y al d' uns quants días á una filla de l' esmentada trayalladora y á una amiga seva.

Los motius del despido sembla que no foren altres que 'ls de que ditas trevalladoras auxiliavan los fins de la Associació fabril.

Al anar los delegats d' aquesta Associació á veure l' amo de «El Blau» los digué que no podia tornar á pendre á las trevalladoras despatxadas per no restar autoritat al encarregat de la fábrika.

¡Bonica maner d' entendre la justicia!

Valia més qu' havés dit qu' entre amos y encarregats fan un joch de pilota á gust d' ells, á fi de que resoltament cap d' ells resulti culpable.

Si la petició hagués sigut per exemple dirigida al encarregat, hauria dit qu' era l' amo qui no volia admetre á las trevalladoras.

Pero com qu' are aquets jochs ja 's coneixan massa, no fora estrany qu' algún dia la pilota anés á rebotre en los mateixos nassos de qui l' hagi tirada.

*

Los examens pera concedir 61 plassa d' escribents temporers del nostre Ajuntament, foren una brometa qu' ha d' anyadirse á las moltes que en qüestió d' examens y concursos s' han efectuat á la Casa Gran.

Després d' haverse dit que 'ls qu' havían prestat serveys al Ajuntament podrian pendre part en los examens, y després de haverse verificat aquets, va acordar lo Tribunal calificar sols los treballs dels empleats que 's trovavan desempenyant càrrechs interinament.

Aquesta es una broma de mal género, que si podia probarse podria donar algún disgust als que procediren ab tanta informalitat.

Es molt indigne fer perdre 'l temps inútilment á qui concorre á un examen, pera portar, tal vegada, á la boca 'l mós de pa que li falta.

Si las plassas volían donarse al personal que sense estar legalisada la seva situació prestava servey á la Casa Gran, ¿perqué enganyar als que no 's trovavan en aquestas condicions?

Hi ha Administracions, que més que tals, semblan una olla de grills.

*

La batalla de flors celebrada 'l dissapte passat no fou tal batalla, ni batussa, ni agarrada tan sols.

¡Alló no fou més qu' un *amago* de disputa florera.

Tot plegat: sis rals de clavells y pesseta y deu d' altres flors.

Vaja, que 'ls senyors de Barcelona podran ser lo que 's vulgi, pero no pot dirsel *floreros*. Per lo molt que escatiman las flors.

*

Sembla que l' Ajuntament tracta de negar á la Companyia del ferrocarril de Sarriá, 'l cambi de la tracció de vapor per la eléctrica.

¿Es que aquet cambi no convé á altres companyias?

Donchs, que prenguin til-la, perquè 'l resto dels ciutadans en donariam de bona gana una tassa ó dos ó tres á qui fos necessari, pera no veure més las locomotoras, -encare que com las del ferrocarril de Sarriá, sigan de fira- atravesar la nostra ciutat.

Y prou per avuy.

*

Un catalá resident á Valparaiso ha inventat un aparato telégrafich y telefónich sense fils pera trens y tranvias mit jansant lo qual podran comunicarse estant en marxa, evitantse així topaments y altres accidents ferroviaris.

L' aparato, com se veu, es d' una gran utilitat, pero vostés, veuran com las Companyias se diran *Andana*.

Perqué casi totas ellas, per lo que 's refereix als viatjers, acostuman á exclamar:

¡Que haya un cadáver más que importa al mundo!

*

Malgrat haverse acordat per l' Ajuntament al discutirse los pressupostos que ja reigeixen, donars un *plus* de dos rals diaris als peons caminers, aquesta es la hora qu' encare no n' han cobrat un céntim.

En cambi 'ls empleats que obtingueren crescuts aumentes, ja cobran del tros.

¡D' aixó s' en diu una administració paternal!

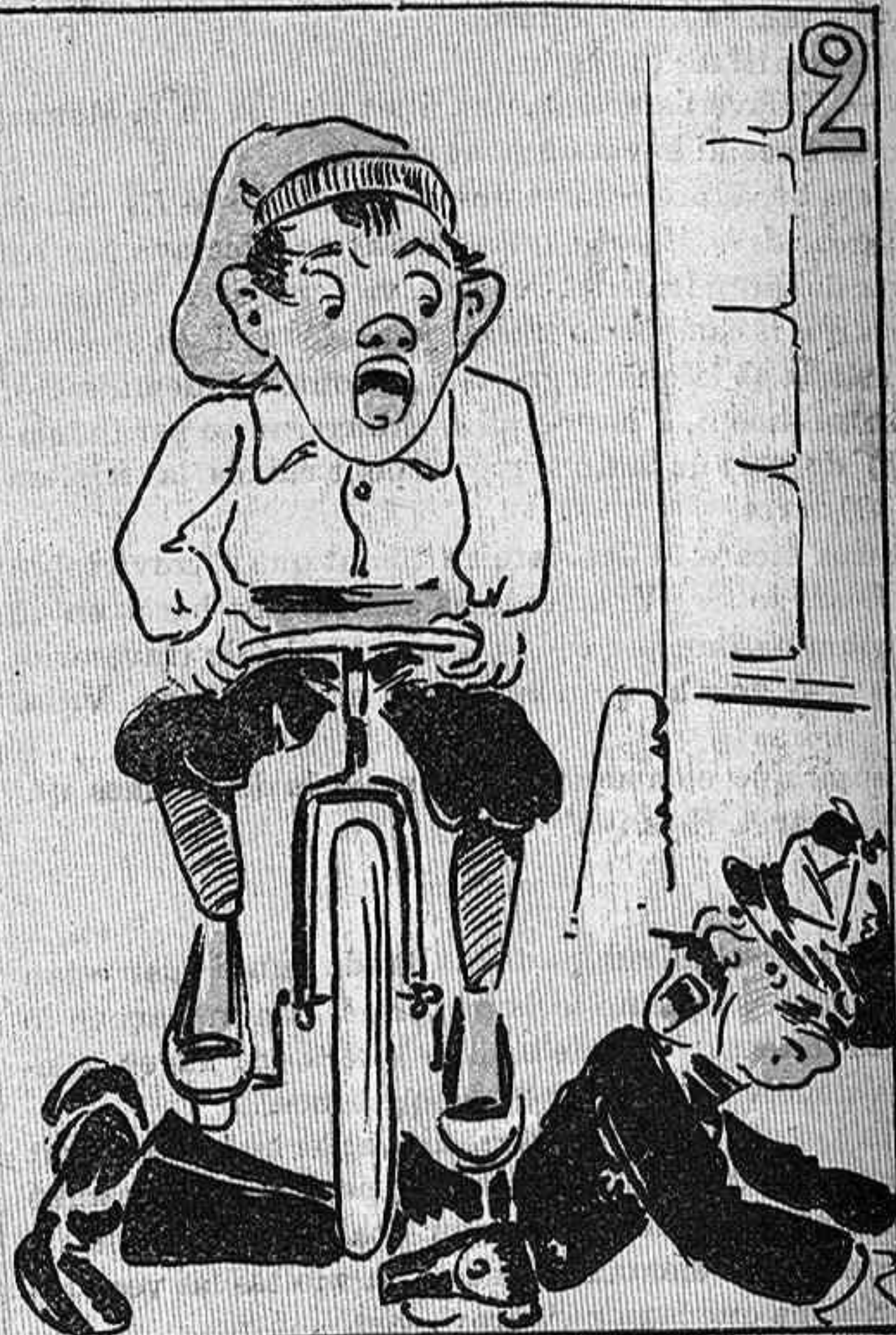
LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

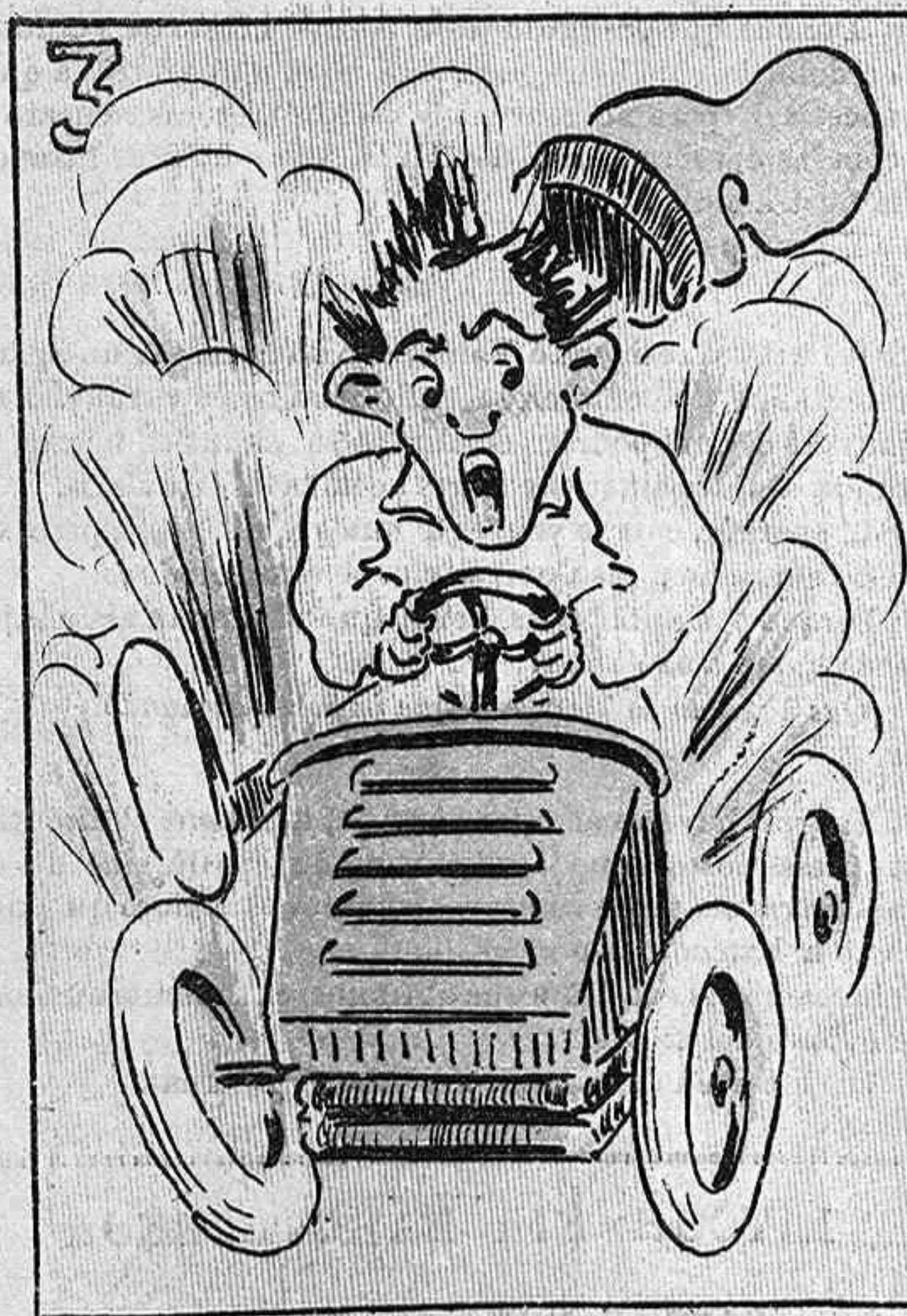
La opinió d' en Nofre

Probant de montá á caball
va passarne un gros treball

D' una bicicleta á dalt
va aixafá á un municipal

Un automóvil montá
y la máquina explotá

Per xo diu, tont fent lo curro,
que lo milló es montá un luro.